

Zadeva C-39/21 PPU**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

26. januar 2021

Predložitveno sodišče:Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch
(Nizozemska)**Datum predložitvene odločbe:**

26. januar 2021

Tožeci stranki:

X

Tožena stranka:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Predmet postopka v glavni stvari

Postopek v glavni stvari se nanaša na tožbo tujca X zoper nadaljevanje pridržanja, v katerem se nahaja.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Predložitveno sodišče želi s tem predlogom za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU od Sodišča Evropske unije (v nadaljevanju: Sodišče) izvedeti, ali je sodišče na podlagi prava Unije dolžno po uradni dolžnosti preizkusiti zakonitost vseh pogojev za pridržanje tujca. To vprašanje je bilo postavljeno že v predložitveni odločbi z dne 23. decembra 2020 najvišjega nizozemskega upravnega sodišča, Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (oddelek za upravne zadeve državnega sveta, Nizozemska, v nadaljevanju: oddelek) (zadeva C-704/20). Vendar po mnenju predložitvenega sodišča ta predložitvena odločba ni popolna. To sodišče meni, da bi bilo predvsem treba izvedeti, ali nizozemski postopek v zvezi s pridržanjem tujcev, v katerem ni

mogoče po uradni dolžnosti preizkusiti zakonitosti pridržanja, še vedno pomeni učinkovito pravno sredstvo v smislu člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).

Vprašanja za predhodno odločanje

I Ali je državam članicam ob upoštevanju člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah v povezavi s členoma 6 in 53 Listine ter ob upoštevanju člena 15(2)(b) Direktive 2008/115, člena 9(3) Direktive 2013/33 in člena 28(4) Dublinske uredbe dovoljeno sodni postopek, v katerem je mogoče izpodbijati pridržanje, ki so ga odredili organi, urediti tako, da je sodišču prepovedano, da po uradni dolžnosti preuči vse vidike zakonitosti pridržanja, da o njih odloči in, če po uradni dolžnosti ugotovi, da je pridržanje nezakonito, to nezakonito pridržanje takoj odpravi ter odredi takojšnjo izpustitev tujca? Če Sodišče Evropske unije meni, da taka nacionalna ureditev ni združljiva s pravom Unije, ali to pomeni tudi, da mora sodišče, če ga tujec zaprosi za izpustitev, vedno po uradni dolžnosti aktivno in temeljito preučiti vsa upoštevana dejstva in elemente v zvezi z zakonitostjo pridržanja ter o njih odločiti?

II Ali je ob upoštevanju člena 24(2) Listine v povezavi s členom 3, točka 9, Direktive 2008/115, členom 21 Direktive 2013/33 in členom 6 Dublinske uredbe odgovor na prvo vprašanje drugačen, če je tujec, ki so ga organi pridržali, mladoleten?

III Ali iz pravice do učinkovitega pravnega sredstva, kot je zagotovljena s členom 47 Listine v povezavi s členoma 6 in 53 Listine ter ob upoštevanju člena 15(2)(b) Direktive 2008/115, člena 9(3) Direktive 2013/33 in člena 28(4) Dublinske uredbe, izhaja, da mora sodišče katere koli stopnje, kadar tujec od njega zahteva, naj odpravi pridržanje in ga izpusti, v vsaki odločitvi o tej zahtevi zagotoviti zadostno vsebinsko obrazložitev, če je pravno sredstvo sicer vloženo na način, ki je predviden v tej državi članici? Če Sodišče meni, da nacionalna sodna praksa, v skladu s katero zadostuje, da sodišče druge in torej najvišje stopnje izda odločbo brez vsakršne vsebinske obrazložitve v ta namen, ni združljiva s pravom Unije glede na način, na katerega je sicer v tej državi članici urejeno to pravno sredstvo, ali to torej pomeni, da je treba tako pristojnost sodišča, ki odloča na drugi in torej najvišji stopnji v azilnih zadevah in rednih zadevah tujcev – glede na ranljivi položaj tujca, velik pomen postopkov v zvezi s tujci in ugotovitev, da ti postopki, ki se glede pravnega varstva razlikujejo od vseh drugih upravnih postopkov, za tujca določajo enaka skromna procesna jamstva kot postopek v zvezi s pridržanjem – prav tako šteti za nezdružljivo s pravom Unije? Ali je ob upoštevanju člena 24(2) Listine odgovor na ta vprašanja drugačen, če je tujec, ki vloži tožbo zoper odločbo s področja prava tujcev, mladoleten?

Navedene določbe prava Unije

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, členi 6, 24, 47, 52 in 53

Direktiva 2008/115, členi 3, 5 in 15

Direktiva 2013/33, členi 2, 9 in 21

Uredba št. 604/2013 (Dublinska uredba), člena 6 in 28

Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic (EKČP), člen 5

Navedene določbe nacionalnega prava

Vreemdelingenwet 2000 (zakon o tujcih iz leta 2000), členi 85, 89, 91, 94 in 96

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Tožeča stranka X je maroški državljan. Med čakanjem na odstranitev v Maroko je pridržana. Predložitveno sodišče je tožbo zoper to pridržanje 14. decembra [2020] zavrnilo kot neutemeljeno. O pritožbi, ki je bila vložena zoper to sodbo, še ni bilo odločeno. Tožeča stranka je 8. januarja 2021 vložila tudi tožbo zoper nadaljevanje pridržanja.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 2 Po mnenju tožeče stranke jo je treba izpustiti, ker ni mogoče pričakovati, da bo v razumnem roku odstranjena iz države. Tožena stranka je v zvezi s tem trdila, da še vedno poteka postopek v zvezi s prošnjo za nadomestni potovalni dokument in da maroški organi niso navedli, da potovalni dokument ne bo izdan.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 3 Na Nizozemskem je do nedavnega v okviru postopkov v zvezi s pridržanjem tujcev na podlagi Direktive 2008/115, Direktive 2013/33 ali Dublinske uredbe (Uredba št. 604/2013) veljala ustaljena sodna praksa oddelka, da sme sodišče odločiti o zakonitosti pridržanja tega tujca zgolj na podlagi dejstev in okoliščin, ki jih predloži tujec.. Če sodišče ugotovi, da je pridržanje nezakonito iz drugih razlogov, kot so tisti, ki jih navaja tujec, ga ne sme izpustiti.
- 4 Medtem se je pojavil dvom, ali ta ustaljena sodna praksa vzdrži. Oddelek je 23. decembra 2020 Sodišču predložil vprašanje, ali mora sodišče v zadevah zvezi s tujci po uradni dolžnosti preizkusiti zakonitost ukrepa pridržanja (zadeva C-704/20). Predložitveno sodišče meni, da mora to vprašanje za predhodno odločanje dopolniti, ker ni jasno, ali način, na katerega je na Nizozemskem urejen pritožbeni postopek v zadevah pridržanja tujcev, izpolnjuje zahteve po učinkovitem pravnem sredstvu v smislu člena 47 Listine. Poudarja, da oddelek v predložitveni odločbi ni omenjal tega člena. Opozoril je zgolj na pravico do svobode, določeno v členu 5 EKČP in členu 6 Listine, in navedel, da je v skladu s

Pojasnili k Listini z zadnjemavedenim členom zagotovljena tudi pravica do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem. Oddelek meni, da nizozemski postopek s področja prava tujcev in sodna praksa oddelka na tem področju izpolnjujeta člen 5 EKČP. V zadevi C-704/20 je bilo Sodišču postavljeno le vprašanje, ali lahko člen 6 Listine zagotavlja več varstva, kot oddelek sklepa iz člena 5 EKČP.

- 5 Predložitveno sodišče meni, da nizozemski postopek s področja prava tujcev ne zagotavlja učinkovitega pravnega sredstva in torej ne izpolnjuje zahtev EKČP in Listine. Zato Sodišču predlaga, naj na vprašanja, postavljena v obeh predlogih za sprejetje predhodne odločbe, odgovori, da je sodišče dolžno po uradni dolžnosti preizkusiti zakonitost pridržanja tujcev. Zgolj pristojnost za preizkus po uradni dolžnosti ne zadostuje, saj to povzroča pravno negotovost. Za tujca, ki ne more sam izbrati, katero sodišče bo obravnavalo njegovo zadevo, bi bilo tako odvisno od naključja, koliko pravnega varstva bo deležen.
- 6 Ker v pravu Unije in EKČP ni določb o tem, kako je treba preizkusiti zakonitost pridržanja, velja glede tega načelo procesne avtonomije. Države članice lahko ob upoštevanju načel sorazmernosti in učinkovitosti določijo lastna procesna pravila. Vendar predložitveno sodišče poudarja, da je treba vedno spoštovati temeljne pravice, in se zato sprašuje, kako široko mora biti pravno varstvo, zagotovljeno s temi lastnimi procesnimi pravili. Dejstvo, da ESČP ni nikoli izrecno razsodilo, da obstaja obveznost, da se pridržanje preizkusi po uradni dolžnosti, ne pomeni, da nizozemski postopek ne more biti v nasprotju s členom 5 EKČP. Predložitvenemu sodišču se prej dozdeva, da je to, da je nezakonito pridržanje treba odpraviti, tako očitno, da obravnavano vprašanje ni bilo nikoli prej postavljeno.
- 7 Predložitveno sodišče sprašuje, ali niso v sodnem postopku upravni organi vedno dolžni dokazati, da je pridržanje zakonito. Organi namreč v primeru pridržanja bistveno posežejo v temeljno pravico do svobode. Če je to dokazno breme na organih, mora biti sodišče – neodvisno od navedb tujca – na podlagi navedb, ki so jih podali organi, prepričano o zakonitosti pridržanja. Če o tem ni prepričano, je treba pridržanje odpraviti.
- 8 Predložitveno sodišče se sklicuje na več sodb Sodišča. Sodišče je v sodbi z dne 6. novembra 2012, *Otis*, C-199/11, EU:C:2012:684, presodilo, da lahko sodišče odloči v skladu s členom 47 le, „[če ima] pristojnost za obravnavo vseh upoštevni dejanskih in pravnih vprašanj v sporu, o katerem odloča“ (točka 49). Čeprav dejansko stanje in pravna vprašanja v sodbi z dne 5. junija 2014, *Mahdi*, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, niso enaki kot zadevi v glavni stvari, predložitveno sodišče tudi iz te sodbe sklepa, da mora sodišče vedno imeti možnost in je celo dolžno, da poglobljeno preuči dejanske okoliščine vsakega posameznega primera in v celoti preveri zakonitost pridržanja.
- 9 Nazadnje, Sodišče je v sodbi z dne 14. maja 2020, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 in C-925/19, EU:C:2020:367, presodilo, da se mora sodišče, ki se na podlagi nobene nacionalne

določbe ne more izreči za pristojno za presojo zakonitosti pridržanja, izreči za pristojno za tako presojo na podlagi člena 47 Listine. Ker v tej zadevi ni bilo nobenega sodnega nadzora, se predložitveno sodišče sprašuje, ali mu je s členom 47 Listine dana pristojnost, da po uradni dolžnosti preizkusi zakonitost pridržanja, če veljavni postopek ne pomeni učinkovitega pravnega sredstva.

- 10 Nizozemski postopek s področja prava tujcev vsebuje nekatera jamstva za zagotovitev ustreznega pravnega sredstva, kot so sodni nadzor vsakega odvzema prostosti, pravica tujca do izjave, če je njegovo pridržanje prvič predmet nadzora, in pravica do brezplačne pravne pomoči. Vendar predložitveno sodišče dvomi, ali ta jamstva zadostujejo za to, da bi bilo mogoče postopek šteti za učinkovito pravno sredstvo. Ta dvom je okrepljen z dejstvom, da se lahko oddelek, ki razsoja na drugi – in zadnji – stopnji, omeji na tako imenovano „skrajšano obrazložitev“. Kadar tujec s pritožbo izpodbija zavrnitev zahteve za izpustitev, lahko oddelek o zadevi načeloma odloči brez vsebinske obrazložitve.
- 11 Predložitveno sodišče želi od Sodišča izvedeti, ali je, kadar na drugi stopnji ni obveznosti obrazložitve, mogoče govoriti o učinkovitem pravnem sredstvu. Po njegovem mnenju je odgovor nikalen. Zlasti je sporno to, da tujec v primeru nadaljevanja pridržanja ob novi poznejši pritožbi ne ve, zakaj se njegovo pridržanje sprva ni štelo za nezakonito. S tako nezadostnostjo pravnih sredstev naj bi bila poudarjena tudi pomembnost preizkusa zakonitosti po uradni dolžnosti.
- 12 Nazadnje, predložitveno sodišče navaja, da se prepoved preizkusa po uradni dolžnosti in skrajšana obrazložitev v pritožbenem postopku uporabljata tudi v zadevah, ki se nanašajo na mladoletne tujce. Predložitveno sodišče želi od Sodišča izvedeti, ali je za vprašanje, ali nizozemski postopek res pomeni učinkovito pravno sredstvo, pomembno, ali je tujec mladoleten.